SỞ GD&ĐT THÀNH PHỐ HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT NGÔ GIA TỰ

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ II
NĂM HỌC 2024 - 2025
MÔN: NGỮ VĂN 12
(Thời gian làm bài: 90 phút, không kể thời gian phát đề)

I. ĐỌC HIỂU: (ID: 945280) ***Đọc văn bản.***

Thật ra thì không chỉ tuổi mười tám, mà cuộc đời luôn luôn là một sự lựa chọn. ***Chúng ta làm điều này mà không làm điều khác, đi con đường này mà không đi con đường khác, làm nghề này mà không làm nghề khác, kết hôn với người này mà không phải là người khác, tất cả đều là kết quả của một sự lựa chọn.*** *Và cuộc đời của chúng ta đạt được những thành tựu gì, trở nên như thế nào, hạnh phúc hay bất hạnh, có ích hay có hại cho xã hội là do cách chúng ta lựa chọn.*

Tất nhiên, có những người có nhiều cơ hội lựa chọn hơn người khác. Nếu chúng ta bẩm sinh thông minh, xinh đẹp, có năng khiếu âm nhạc, hội họa, ca hát; nếu cha mẹ chúng ta giàu có, hẳn chúng ta có nhiều thứ để mà chọn lựa. Nhưng kể cả khi không có những ưu thế đó, chúng ta vẫn có vô số lựa chọn mà mình phải quyết định. Có những cơ hội lựa chọn do may mắn, do gia thế mà có. Nhưng phần chủ yếu vẫn là những cơ hội do chính chúng ta tạo ra. Năng lực tạo ra cơ hội cho chúng ta lựa chọn. Nếu chúng ta không có năng lực thì cơ hội có đến cũng sẽ trôi qua. Chúng ta cần nhận biết được tất cả những khả năng lựa chọn mà mình có và tạo ra thêm nhiều khả năng lựa chọn mới.

Sự lựa chọn quan trọng như vậy, cho nên bài học về sự lựa chọn là bài học thiết yếu nhất của cuộc đời.

Cái gì quyết định sự lựa chọn của chúng ta?

(https://cuoituan.tuoitre.vn/cuoc-doi-la-mot-su-lua-chon-545363.htm,TS Phạm Thị Ly)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (NB). Xác định vấn đề nghị luận của đoạn trích.

Câu 2 (TH). Theo tác giả, cách chúng ta lựa chọn sẽ đem lại những kết quả gì?

Câu 3 (TH). Phân tích tác dụng của biện pháp liệt kê trong câu văn in đậm.

Câu 4 (TH). Anh/chị có đồng tình với ý kiến: Năng lực tạo ra cơ hội cho chúng ta lựa chọn không? Vì sao?

Câu 5 (VD). Anh/chị hãy trả lời câu hỏi ở cuối đoạn trích *"Cái gì quyết định sự lựa chọn của chúng ta?"* (trình bày khoảng 5 – 7 dòng)

II. PHẦN VIẾT

Câu 1 (ID: 945278 - VD): Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 200 chữ) bàn về tầm quan trọng đối với sự lựa chọn của con người trong cuộc sống.

Câu 2 (ID: 945279 - VD) Anh/chị hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ), phân tích đặc sắc nội dung và nghệ thuật của bài thơ sau:

Đó là mùa của những tiếng chim reo
Trời xanh biếc, nắng tràn trên khắp ngả
Đất thành cây, mật trào lên vị quả
Biển xanh thẳm, cánh buồm lồng lộng trắn

Từ những miền cay đắng hoá thành thơ.

Đó là mùa của những ước mơ

Những dục vọng muôn đời không xiết kể

Gió bão hoà, mưa thành sông thành bể

Một thoáng nhìn có thể hoa tình yêu

Đó là mùa của những buổi chiều

Bước chân người bỗng mở những đường đi

Đó là mùa không thể giấu che

Cả vạn vật đều phơi trần dưới nắng

Cánh diều giấy nghiêng vòm trời cao vút

Tiếng dế thức suốt đêm dài oi bức

Tiếng cuốc dồn thúc giục nắng đang trưa

Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa

Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết?

Mà mặt đất màu xanh là vẫn biển

Quả ngọt ngào thắm thiết vẫn màu hoa

(*Mùa hạ*, Trích Thơ Xuân Quỳnh, NXB Văn học, Hà Nội, 2016, tr.34)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

BAN CHUYÊN MÔN TUYENSINH 247.COM

I. ĐỌC HIỂU

Câu 1:

Phương pháp: Đọc kĩ văn bản, tổng hợp

Cách giải:

Vấn đề nghị luận: Tầm quan trọng của sự lựa chọn trong cuộc sống.

Câu 2:

Phương pháp: Vận dụng kiến thức đã học về văn nghị luận

Cách giải:

Kết quả của sự lựa chọn: Cuộc đời của chúng ta đạt được những thành tựu gì, trở nên như thế nào, hạnh phúc hay bất hạnh, có ích hay có hại cho xã hội.

Câu 3:

Phương pháp: Căn cứ kiến thức về biện pháp tu từ

Cách giải:

Tác dụng của biện pháp liệt kê:

- Tạo nhịp điệu cho câu văn: Cách sắp xếp liên tục các hành động giúp đoạn văn trở nên nhịp nhàng, mạch lạc và cuốn hút hơn.
- Nhấn mạnh rằng những sự lựa chọn khác nhau sẽ mang tới những kết quả khác nhau.
- Cách liệt kê cụ thể và rõ ràng làm nổi bật luận điểm rằng cuộc đời mỗi người là một chuỗi những quyết định và sự lựa chọn.

Câu 4:

Phương pháp: Căn cứ vào kiến thức đã học về dẫn chứng trong văn nghị luận. Đọc, phân tích.

Cách giải:

Học sinh có thể trả lời theo các cách sau:

- Hoàn toàn đồng ý vì:

+ Khi có năng lực, chúng ta trở nên tự tin hơn và chủ động trước những thách thức.

+ Năng lực giúp con người nhìn nhận vấn đề một cách đa chiều, sáng tạo ra những phương án khả thi, dẫn dắt bản thân đến những cơ hội tốt hơn.

- Đồng ý một phần vì: Nếu chỉ có năng lực thôi thì chưa đủ để tạo ra nhiều cơ hội, cuộc sống ngày nay đòi hỏi nhiều hơn năng lực như quan hệ, may mắn...

Câu 5:

Phương pháp: Đọc, phân tích.

Cách giải:

Điều gì quyết định sự lựa chọn?

- Nhận thức cá nhận: Nhận thức cá nhân giúp ta phân biệt giữa điều gì đúng, điều gì sai, và điều gì phù hợp với mình trong một tình huống cụ thể.

- Sự định nghĩa về thành công và hạnh phúc của mỗi cá nhân: Chính sự khác nhau trong việc quan niệm về thành công và hạnh phúc mà mỗi người lại chọn cho mình những sự lựa chọn khác biệt. Hay nói cách khác, định hướng và mục tiêu sẽ quyết định nên sự lựa chọn

- Yếu tố về hoàn cảnh. Đây là yếu tố bên ngoài ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng lựa chọn của chúng ta. Hoàn cảnh có thể bao gồm tài chính, thời gian, môi trường xã hội, hoặc các điều kiện cụ thể khác. Hoàn cảnh cũng là yếu tố giới hạn hoặc tạo ra các cơ hội khác nhau, khiến chúng ta phải cân nhắc kỹ lưỡng trước khi quyết định.

II. VIẾT

Câu 1:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết bài luận.

- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ, dẫn chứng.

Cách giải:

Gợi ý:

1. Giới thiệu vấn đề nghị luận và nêu khái quát quan điểm của cá nhân về vấn đề.

2. Triển khai vấn đề nghị luận: có thể theo một số gợi ý sau:

* *Giải thích:* Lựa chọn là cách đưa ra quyết định giữa nhiều cái cùng loại hoặc khác loại dựa trên thông tin, giá trị, mục tiêu, tình cảm và tình huống. Việc lựa chọn có thể được áp dụng trong nhiều lĩnh vực khác nhau như: lựa chọn tài sản, nghề nghiệp, bạn bè, người đồng hành...

b. Trình bày các khía cạnh của vấn đề:

- Tầm quan trọng của lựa chọn (Tại sao chúng ta phải lựa chọn?)

+ Sự lựa chọn là kim chỉ nam của cuộc đời nên chỉ khi chúng ta lựa chọn đúng thì cuộc đời mới có được hạnh phúc và thành công.

+ Cuộc sống của mỗi người được quyết định bởi sự lựa chọn của chính bản thân người đó. Do vậy, chúng ta cần biết cách lựa chọn và có trách nhiệm trước những lựa chọn của mình, dù lựa chọn đó là đúng hay sai.

+ Những lựa chọn đúng sẽ khiến chúng ta đi đúng đường, an vui hạnh phúc trên hành trình mình đi và dễ thành công với sự lựa chọn đó.

+ Những lựa chọn sai lầm sẽ khiến chúng ta đi sai đường và khó đạt được thành công....

- Cách thức để lựa chọn đúng (Làm thế nào để có những lựa chọn đúng?)

+ Chúng ta nhận thức tầm quan trọng của việc lựa chọn đúng.

+ Cần có sự hiểu biết về tri thức, nhìn nhận sự việc một cách khách quan, biết phân tích và đánh giá được các yếu tố quan trọng, đưa ra cho bản thân những quyết định đúng đắn.

- Lựa chọn đòi hỏi sự tỉnh táo và quyết đoán của mỗi người, bởi nếu lựa chọn sai có thể dẫn đến những hậu quả nghiêm trọng cho bản thân và mọi người xung quanh (dẫn chứng).

c. Mở rộng vấn đề và bác bỏ ý kiến trái ngược để củng cố quan điểm của mình:

- Trong cuộc sống có những người cho rằng không cần phải lựa chọn, mà để cuộc sống thuận theo lẽ tự nhiên, hoặc họ lúng túng, sợ sệt không biết lự chọn như thế nào cho đúng...

- Khẳng định quan điểm cá nhân đã trình bày và rút ra bài học: Lựa chọn là việc quan trọng trong cuộc sống của mỗi người. Lựa chọn dù đúng hay sai đều đem đến cho chúng ta những trải nghiệm và bài học giá trị.

3. Tổng kết vấn đề nghị luận.

Câu 2:

Phương pháp:

- Vận dụng kiến thức về cách viết bài luận.

- Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ, dẫn chứng.

Cách giải:

1. Mở bài: Giới thiệu tác giả, tác phẩm và vấn đề nghị luận.

2. Thân bài

- Khái quát về bài thơ: "Mùa hạ" là bài thơ hay, thể hiện rõ tâm hồn của một cái tôi giàu khát vọng sống, luôn tin vào những điều tốt đẹp trong cuộc đời, là những cảm nhận của cái tôi về vẻ đẹp thiên nhiên mùa hạ cùng những suy tư, trăn trở, chiêm nghiệm của nhà thơ về cuộc sống.

- Bức tranh mùa hạ trong bài thơ:

+ Vẻ đẹp thiên nhiên tươi đẹp, náo nức;

+ Vẻ đẹp sức sống căng tràn, thể hiện khát vọng hiến dâng, khám phá sự phôi thai kì diệu của tự nhiên.

+ Vẻ đẹp gợi nhớ về một thời thơ ấu với những kỉ niệm đẹp, êm đềm.

- Sự suy tư, trăn trở trong cuộc đời của nhân vật tôi:

+ Sự sinh sôi, nảy nở những ước mơ và khát vọng.

+Vẻ đẹp trong sáng, thánh thiện sẽ nuôi dưỡng và thanh lọc tâm hồn.

+ Cái tôi chiêm nghiệm, băn khoăn, tỉnh thức.

- Đánh giá những nét đặc sắc về nghệ thuật của bài thơ:

- Bức tranh mùa hạ trong bài thơ:

+ Vẻ đẹp thiên nhiên tươi đẹp, náo nức;

+ Vẻ đẹp sức sống căng tràn, thể hiện khát vọng hiến dâng, khám phá sự phôi thai kì diệu của tự nhiên.

+ Vẻ đẹp gợi nhớ về một thời thơ ấu với những kỉ niệm đẹp, êm đềm.

- Sự suy tư, trăn trở trong cuộc đời của nhân vật tôi:

+ Sự sinh sôi, nảy nở những ước mơ và khát vọng.

+ Vẽ đẹp trong sáng, thánh thiện sẽ nuôi dưỡng và thanh lọc tâm hồn.

+ Cái tôi chiêm nghiệm, băn khoăn, tỉnh thức.

- Đánh giá những nét đặc sắc về nghệ thuật của bài thơ: thể thơ 8 chữ, giọng thơ nhẹ nhàng, mềm mại, thiết tha, mạnh mẽ; hình ảnh thân thương, gần gũi; Sử dụng hiệu quả biện pháp liệt kê, điệp từ, điệp ngữ, điệp cấu trúc...

- Đánh giá chung: Cảm xúc chân thực, thiện lành mà sâu sắc, khơi gợi giá trị nhân văn (nuôi dưỡng tình yêu, niềm tin và khát vọng của tuổi trẻ để cuộc sống trở nên có ý nghĩa).

3. Kết bài:

Khái quát thông điệp của bài thơ, nêu cảm nhận của bản thân về giá trị nội dung và tư tưởng mà bài thơ đã mang đến cho người đọc.